

Handläggare
Malin Jönsson
Telefon: 08-508 331 73**Till**
Utbildningsnämnden
2022-11-17

Inriktningsärende för HIN-projektet

Förslag till reviderat inriktningsbeslut avseende åtgärder av enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet och användbarhet i Stockholms stads grundskolor

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att uppdatera inriktningen för HIN-projektet i enlighet med det som framförs i utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

I juni 2010 fattade utbildningsnämnden ett inriktningsbeslut avseende enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet i publika lokaler i Stockholms stads grundskolor. Det så kallade HIN-projektet syftar till att eliminera enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet i utbildningsförvaltningens publika lokaler. I dag återstår ungefär 67 skolor att åtgärda, varav 22 är inplanerade i etapp 5 och 6 de kommande åren. SISAB uppskattar en projekttid på ungefär 15 år för samtliga återstående skolor.

Utbildningsförvaltningen anser att det är angeläget att fortsätta arbetet med att tillgängliggöra publika lokaler, samtidigt har förutsättningarna för projektet förändrats väsentligt sedan starten 2010. Byggekostnadsindex har gått upp med drygt 40 %. Även förändringar i lagstiftning och projektering har lett till ökade kostnader och att entreprenaderna blir mer komplicerade än tidigare år.

Utbildningsförvaltningen föreslår därför att utbildningsnämnden beslutar godkänna förslaget till reviderat inriktningsärende för HIN-projektet med syftet att färdigställa de cirka 67 skolor som är kvar att åtgärda samtidigt som vissa justeringar görs i syfte att hantera de nya förutsättningarna som projektet ställts inför.

Bakgrund

Den 14 december 2004 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt Handikappolitiskt program för Stockholms stad. Ett av programmets inriktningsmål var att senast år 2010 eliminera enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning, till publika lokaler och på allmänna platser.

I juni 2010 tog utbildningsnämnden beslut om att enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas i utbildningsförvaltningens publika lokaler (dnr 08-324/1452, utbildningsnämnden 2010-06-10). Beslutet innebär att skolorna byggs om för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder i lokaler som expedition, vaktmästeri, aula/samlingssal, idrottslokaler och matsal. Dessutom ingår tillgänglighetsanpassning av hiss och toalett. Anpassningen omfattar även angöring, parkering och gångvägar. Anledningen till att dessa lokaler räknas som publika är att allmänheten kan ha tillträde till dem i olika sammanhang.

Till dags dato har tre etapper (43 skolor) färdigställts och för den fjärde etappen (13 skolor) är entreprenaden pågående. På ytterligare ett antal skolor har HIN-åtgärder genomförts i samband med andra, större ombyggnads- eller renoveringsprojekt. Nya skolor som färdigställts de senaste åren har kompletterats med eller redan från början haft HIN-relaterade åtgärder inkluderade i projektgenomförandet.

Utbildningsförvaltningen ser vikten av att fortsätta arbetet med att tillgängliggöra publika lokaler, samtidigt har de ekonomiska förutsättningarna för projektet har förändrats markant sedan utbildningsnämndens initiala beslut 2010. Byggekostnadsindex har ökat med 41,3% (juni 2022). Det har även skett uppdateringar i lagstiftning som rör arbetslokaler, AFS 2020:1, där förvaltningen har behövt ta ställning till hur och om den reviderade författningen påverkar kravställningen för projektet. Även dessa krav kan medföra ökade kostnader.

Sammantaget innebär de förändrade förutsättningarna en avsevärd kostnadsökning i projektet över tid. För skolorna i etapp ett (2015-2016) blev snittkostnaden per skola cirka 3,5 mnkr. För etapp fem (planerad till 2024-2026) uppskattar SISAB att genomsnittskostnaden per skola blir ungefär 6,6 mnkr. Det innebär en ökning med ungefär 89 procent.

Sammanfattningsvis så anser utbildningsförvaltningen att det är angeläget att fortsätta HIN-projektet med syftet att färdigställa de cirka 67 skolor som är kvar att åtgärda. Samtidigt så finns det ett behov av att revidera inriktningsbeslutet, både för att kunna hantera

de nya förutsättningar som projektet ställts inför och för att dra lärdom av de erfarenheter som projektet hittills har genomgått.

Ärendet

Förvaltningen föreslår att inriktningen för HIN-projektet revideras på följande punkter.

- Alternativ till schakt/korghissar ska utredas, exempelvis trapphissar och/eller lågfartshissar
- Lokaler för vaktmästeri utgår ur projektet
- Tidplanen för projektet revideras

Förvaltningen föreslår att alternativ till schakt/korghissar ska utredas vidare inom ramen för kommande, samt om möjligt i pågående, etapper. Schakt/korghissar har visat sig vara både kostnadsdrivande och en stor utmaning för den pågående verksamheten, på grund av de stora ingrepp som lösningen kräver i befintliga byggnader. Genom att pröva möjligheten till trapphissar och/eller lågfartshissar i större utsträckning ser förvaltningen möjligheter att klara budget och därmed hantera risken för fortsatta kostnadsökningar. En sådan lösning innebär även mindre påverkan på skolverksamheten under byggtiden.

Erfarenheter från projektet har visat att vaktmästeriet sällan är att betrakta som en publik lokal. Förvaltningen har valt att från och med etapp 5 föreslå att vaktmästeri inte ingår i HIN-projektet. Även detta beräknas leda till en viss reduktion av investeringskostnader, samt tidsbesparing.

Förvaltningen ser ett behov av att gå upp med ett nytt inriktningsärende, både på grund av kostnadsökningarna och att det första inriktningsärendet är drygt 12 år gammalt. I inriktningsärendet från 2010 gjordes en uppskattning om att projektet skulle ta minst 10 år att genomföra. De etapper som är planerade i dagsläget, till och med etapp sex, omfattar 22 skolor och beräknas vara färdigställda våren 2027.

SISAB uppskattar att det kvarstår ungefär 45 skolor efter etapp sex. Med en produktionstakt på cirka fem skolor per år ger det att dessa bör ta ungefär nio år att färdigställa. Nuvarande prognos är alltså att projektet troligtvis tar åtminstone ytterligare 15 år att genomföra, det vill säga en sammanlagd projekttid om totalt 27 år. Anledningen till att inte fler etapper kan utföras per år är att varje etapp måste upphandlas separat, och att varje etapp kräver ett eget genomförandebeslut i nämnd. Därtill finns det begränsningar i de personella resurserna. Genom att göra de förenklingar som föreslås i detta ärende finns dock möjlighet till viss effektivisering i tidplanen.

Ekonomi

När inriktningsärendet antogs i utbildningsnämnden 2010 gjordes en uppskattning att projektet i sin helhet skulle innebära en investeringskostnad på ungefär 598 mnkr. Det innebär en uppskattad snittkostnad per skola på 4,1 mnkr.

De tre första etapperna utmynnade i en investeringskostnad på cirka 162 mnkr, och en snittkostnad per skola på 3,8 mnkr. Pågående etapp fyra beräknas dock bli dyrare, ca 5,1 mnkr per skola, och etapp fem har offererats till cirka 6,6 mnkr per skola. Ökningen kan till viss del förklaras med ökat byggkostnadsindex. Andra förklaringar är att etapp fyra och fem har fler hissar, samt inkluderar en eller flera större skolor som kräver mer omfattande åtgärder rent volymmässigt.

En indexuppräknings av byggkostnadsindex till dagens nivå (juni 2022) skulle innebära att den snittkostnad per skola som uppskattades 2010 idag skulle ligga på cirka 5,8 mnkr. Kostnaden för etapp 4 harmoniserar relativt väl med den uppskattning som gjordes 2010 med denna uppräknings. Då ingick tre schakthissar. Etapp ett till tre genomfördes inom budget. Etapp 6 ser ut att hamna ungefär 13% över budget.

Konsekvenser av AFS 2020:1

Den 1 januari 2021 trädde en uppdaterad version av Arbetsplatsens utformning i kraft. Den nya författningen kallas AFS 2020:1 och ersätter den tidigare version kallad AFS 2009:2. Uppdateringen inkluderar bland annat höjda krav avseende frångänglighet¹.

HIN-projektet syftar till att tillgängliggöra *publika lokaler*. Enligt Boverket är detta ”en lokal dit allmänheten har tillträde”. Skollokaler är att betrakta som arbetslokaler och allmänheten har inte tillträde till dessa, med undantag för de funktioner som identifierats inom ramen för HIN-projektet: reception/expedition, rektorsexpedition, samlings-salar och idrottssalar.

HIN-projektet görs inte för arbetstagare på arbetsplatsen, utan för eventuella besökare som har en funktionsnedsättning. HIN-projektet utförs även i stöd av författningen BFS 2011:13 - HIN 2, som rör enkelt avhjälpna hinder. Enligt Boverket innebär det att det i varje enskilt fall ska göras en bedömning av om det är rimligt att åtgärda ett hinder. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna att avhjälpa ett hinder.

¹ Frångänglighet = möjligheten att kunna utrymma en byggnad även för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga

I dialog med SISAB har förvaltningen gjort bedömningen att åtgärdande av frångänglighet i samband med utförandet av HIN-projektet skulle innebära en kostnadsökning med ungefär 25% (bedömning gjord för etapp 5). Behovet av frångänglighet nämns i tjänsteutlåtandet från 2010, men utforskas inte närmare i detta.

Slutsatsen blir därför att förvaltningen föreslår att AFS 2020:1 tillämpas i de fall då det är ekonomiskt ändamålsenligt att inkludera åtgärden eller om det finns andra samordningsvinster, såsom t ex att en enskild elev med anpassningsbehov av tillgänglighet har fått en skolplacering och åtgärden därför föreslås hanteras inom ramen för HIN.

Åtgärdsförslag

I inriktningsärendet från 2010 redovisades 211 åtgärds punkter som kan komma att bli aktuella att utföra på varje skola. Omfattningen varierar från skola till skola med hänsyn till skolans byggår, skick och tidigare utförda projekt. Inför projektering av respektive skola genomförs en inventering utifrån åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet har i stort inte förändrats sedan 2010, utöver vissa justeringar gällande krav på utförande och tekniklösningar som utvecklats till det bättre sedan dess. Nyttillkomna krav på utförande i SISABs projekteringsanvisningar har även behövt införlivas i projektet, vilket lett till kostnadsökningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för ekonomi och styrning samt grundskole- och gymnasieavdelningarna i samarbete med SISAB.

Ärendet behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 8 november 2022. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 9 november 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Projektet har som mål att tillgängliggöra de publika delarna i skolans lokaler. Detta har en positiv inverkan för barn som besöker lokalerna utanför skoltid men även för skolans medarbetare och elever.

Därmed uppfyller projektet barnkonventionens följande artiklar.

Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 23: Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.

Ärendet bedöms leda till en högre grad av jämställdhet för personer med någon typ av funktionsnedsättning.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att uppdatera inriktningen för HIN-projektet i enlighet med det som framförs i utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2022-11-09